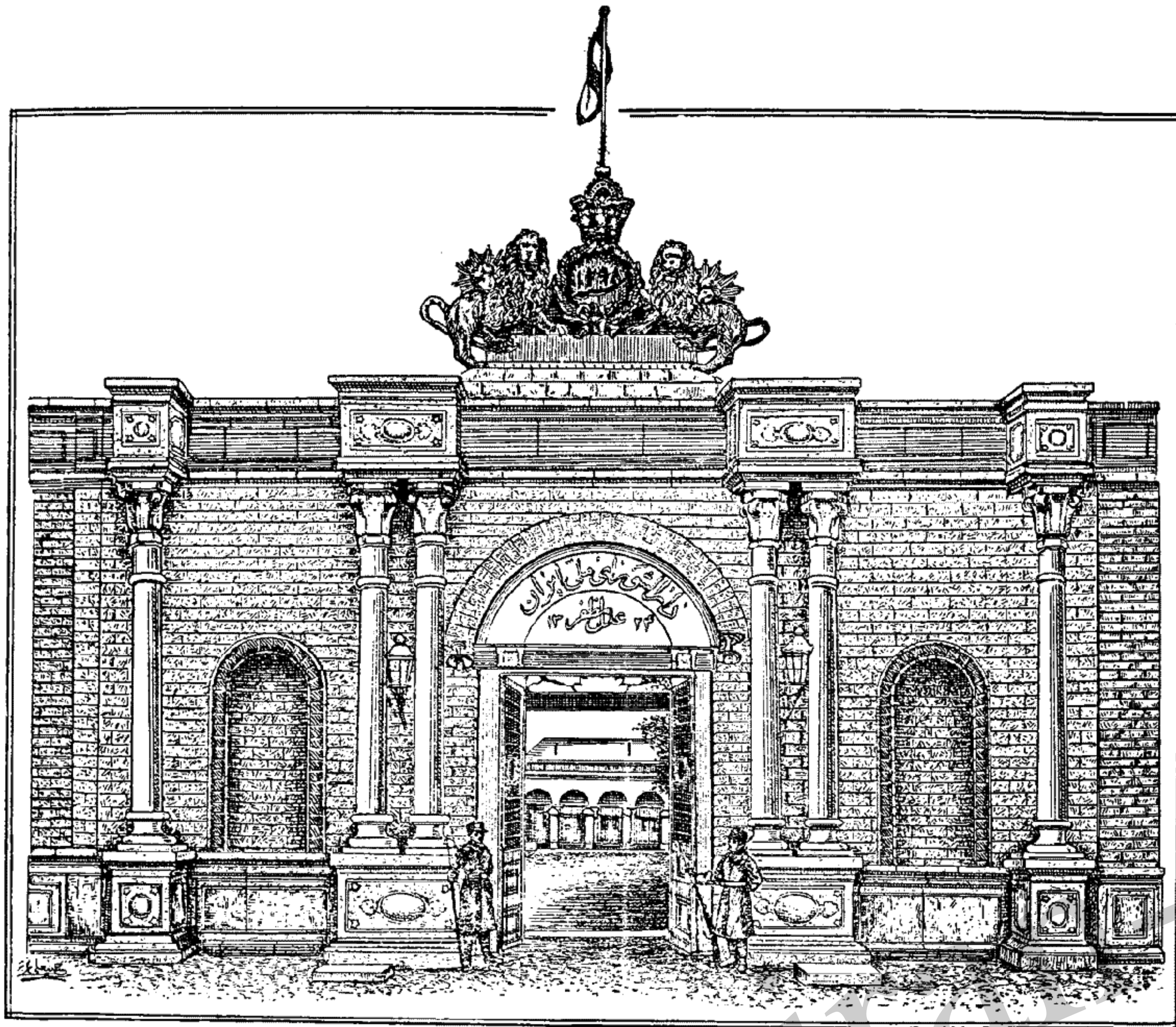

جلسه ۷۲	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره سی و هشتم
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه لیله سه شنبه ۱۶ اسفند ماه ۱۳۰۵ مطابق ۴ رمضان ۱۳۴۵	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود. پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس	قيمة اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قيمة تك شماره يك قران

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	ارجاع خبر کمیسیون فوائد عامه راجع به امتیاز سنتونین سازی به قاضی زاده به کمیسیون فوائد عامه و قوانین مالیه بر حسب تقاضای کمیسیون فوائد عامه	۷۵۰	۷۵۰
۲	قرائت عریضه هیئت نجرار راجع باقتصادیات	۷۵۰	۷۵۱
۳	معرفی آقای دکتر بهرامی بسمت معاونت فنی وزارت داخله از طرف آقای وزیر داخله	۷۵۱	۷۵۱
۴	تصویب فوریت قسم اول (یکشوری) لایحه وزارت داخله راجع باجازة تغییر حوزه بندی اداری مملکتی بر طبق اصول و فوائد علمی	۷۵۱	۷۵۴
۵	سؤال آقای آقا سید یعقوب از آقای وزیر داخله راجع بوورد اشترار به کوه گیلویه و بوی احمدی و ممسنی و جواب آقای وزیر	۷۵۴	۷۵۵
۶	سؤال آقای شیروانی از آقای وزیر داخله راجع بقرار داد هوا پیمائی بین المللی و موکول نمودن جواب ایشان بجلسه دیگر از طرف آقای وزیر	۷۵۵	۷۵۷
۷	بقیه شورنسبت بنجر کمیسیون قوانین مالیه راجع بتاسیس بانک ملی (ماده ۸ تا ۱۱)	۷۵۸	۷۷۲

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس ليله سه شنبه ۱۶ اسفندماه ۱۳۰۵ مطابق ۴ رمضان ۱۳۴۵

جلسه ۷۲

(مجلس دو ساعت و نیم از شب ریاست)
 رئیس -- صورت مجلس اعتراضی دارد یا خیر ؟
 (گفته شد خیر)
 آقای بیرنیا تشکیل گردید)
 رئیس -- صورت مجلس تصویب شد .
 آقای ضیاء قرائت نمودند)
 مجلس ليله یکشنبه چهاردهم اسفندماه را)

آقای میرزا عبدالحسین - اجازه میفرمائید؟ در صورت مجلس بنده را جزء غائبین بی اجازه نوشته اند

رئیس - صورت مجلس تصویب شد . در دوره پنجم لایحه از طرف دولت تقدیم مجلس شده بود راجع باعطاء امتیاز ساختن جوهر کرم بشخص قاضی زاده آن لایحه مراجعه شد بکمیسیون فوائد عامه خبرش هم برای دستور حاضر بود ولی چون وقت نشد بمجلس نیامد فعلاً کمیسیون فوائد عامه برطبق ماده ۲۳ نظامنامه تقاضا کرده است که این خبر مراجعه شود بآن کمیسیون . چون مطابق نظامنامه است محتاج باخذ رای نیست . چندشب قبل راجع بطرحی که پیشنهاد شده بود نسبت بکارخانه کبریت سازی آذربایجان معلوم نشد بکدام کمیسیون باید مراجعه شود .

بعضی از نمایندگان - کمیسیون فوائد عامه

رئیس - چون راجع بمعافیت از مالیات هم هست اگر آقایان موافقند بکمیسیون قوانین مالیه هم مراجعه شود . جمعی از نمایندگان - صحیح است .

رئیس - عریضه از طرف آقایان تجار بمجلس رسیده بود و مراجع شده بود بکمیسیون عرایض . کمیسیون عرایض اظهار رای کرده است که در مجلس قرائت شود . (بشرح ذیل خوانده شد)

مقام منیع ریاست محترم مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه - در تعقیب عرایض شفاهی روز دوازدهم شهر جاری اینک نیز کتباً مستدعیات خود را معروض داشته و تقاضا میمائیم که مقرر شود در جلسه علنی خاطر مبارک عموم آقایان نمایندگان محترم را مستحضر و از توجه مخصوصی در انجام این مستدعیات عامه را قرین تشکر و امتنان فرمایند .

اول - چون جسارت سابقه طایفه ضالّه وهان به بقعه مطهره ائمه بقیع سلام الله علیهم و شایعات جدیده که در جسارت بمرقد منور نبوی صلی الله علیه و آله

میدهند باعث تشویش و اضطراب قلوب عامه مسلمین میباشد و بایستی دولت و ملت ایران خصوصاً در این واقعه خاموش نه نشسته و با مسلمین دنیا مذاکرات را ادامه دهند تا بوسایل ممکنه موجبات بنای بقاع متبرکه سابقه و جلوگیری از شایعات لاحقه را فراهم نمایند لذا تصور میکنیم از وظایف حتمیه آن مقام مقدس است که برای حفظ شؤونات دینی و تظاهر بعلاقه مندی بمقدسات مذهبی با هرگونه تحمل زحمت و صرف وقت و مال که مقدور باشد مطلب را تعقیب و وسایل تهییج مسلمین عالم را برای جبرانات مادی و معنوی آن فراهم فرمایند .

دوم - در اینموقع که خاطر اولیای معظم دولت و وزارت جلیله عدلیه عظمی علاقه مند و همشان بتأسیس عدلیه قانونی که امور قضائی مملکت را تأمین نماید متوجه شده و خاطر عامه را از این حسن توجه مسرور و مشعوف و متشکر ساخته اند استدعا داریم که در ایجاد عدالت خانه که طرز تشکیلات و قوانین آن مطابق مزاج مملکت باشد و انتخاب اشخاص صالح برای عضویت آن با این وزیر شجاع کمک و مساعدت فرمائید تا بلکه بخواست خداوند ما هم طعم عدالت را چشیده و ضمناً موفق بالغاء کاپیتولاسیون و ایجاد شرکتیپ و مؤسسات عام المنفعه بشویم .

سوم - با اوضاع اسف آور تجارت شمال مقتضی است که هیئت محترم دولت تذکر دهند زودتر قرار داد تجارتنی با دولت شوروی روس را به مجلس مقدس بیاورند که از تصویب بگذرد و هر گاه بین دولت علیه با آن دولت موافقت حاصل نشده است بطوریکه عموم تجار ایالات و ولایات و مراکز تقاضا کرده اند از طرف دولت علیه با دولت شوروی معارضه بمنزل شروع گردد

چهارم - در خصوص منع اشیاء تجملی و غیر لازم چنانچه خاطر مبارک نمایندگان محترم مسبوق است قریب هفت سال است تجار برای توازن واردات و صادرات و

ضمناً جلوگیری از فساد اخلاق زحمت ها کشیده و رنجها برده اند و حال که لایحه از طرف دولت بآن مقام مقدس رسیده و مطرح است علاوه بر آنکه مقصود تجار را تأمین نمی کند محتمل است زحمات جدیدی نیز فراهم نماید بنابراین استدعا داریم که نظریات شورای عالی تجارت و تجار را که سابق عرض کرده اند مراعات فرموده و این لایحه را بقسمی که برای مملکت و ملت مفید باشد از تصویب مجلس مقدس بگذرانند .

پنجم - در خصوص تسریع در ساختمان اولین راه آهن ایران توسط مهندسین خارجی و داخلی در تحت نظر و مراقبت يك نفر رئیس مطلع و با کفایت و امین ایرانی که مطابق مصالح اقتصادی و سیاسی با رعایت صرفه و صلاح مملکت تمام شود برتری که در پیشنهاد کمیسیون راه آهن که يك نسخه آن منضاً تقدیم میشود توجهات مخصوصه بفرمایند

رئیس - اگر مجلس موافق باشد بهیئت دولت تذکر داده میشود که در انجام منظورات مهمی که در این لایحه است اقدامات کافی بعمل آید نمایندگان - صحیح است .

رئیس - آقای وزیر داخله

وزیر داخله - اولا آقای دکتر حسینخان بهرامی را بر ناست کل صحیحه و معاونت فنی وزارت داخله بمجلس شورای ملی معرفی میمائیم . نظامنامه های تشکیلات کل صحیحه های نظمی و بلدی و اینها هم که مربوط باداره کل صحیحه بوده حاضر شده و در يك جلسه که در هیئت وزراء قرائت شد تقدیم مجلس میشود که بکمیسیون داخله بر طبق قانون مصوب مجلس مراجعه شود ثانیاً همانطور که خاطر آقایان نمایندگان محترم مسبوق است در این مدت يك تشکیلات مرتبی در قطعات مملکت موجود نبوده است و همین جهت شاید در موقع انتخابات هم دچار يك اشکالاتی در قسمت حوزه بندها و

غیره میشدیم و همین طور راجع بروابطی که بایستی بین قطعات مملکت با مرکز موجود باشد و در هر حال دولت مرکزی نفوذش در تمام نقاط يك طور و مساوی باشد بواسطه همین تشکیلاتی که مرتب و منظم نبوده آن نفوذ بآن طوریکه منظور نظر آقایان است ترتیب نیافته . بنابراینه وزارت داخله در نظر گرفته است که باموافقت سایر وزارتخانهها تشکیلات مملکتی را از صورت فعلی که هست عوض نماید ولی چون اصل سوه متمم قانون اساسی مانع این اقدام بود . یعنی بدون اجازه مجلس وزارت داخله نمی توانست این اقدام را بکند بنابراینه يك لایحه نوشته شده است که تقدیم مجلس میکنم و استدعای يك فوریت شده که بفوریت و لش امشب رای داده شود . بعد مراجعه بکمیسیون داخله بشود و از کمیسیون محترم داخله هم تقاضا میکنم که توجه بفرمایند زودتر رایورتش بمجلس تقدیم شود که انشاء الله بتوانیم زودتر آن کمیسیون را در وزارت داخله تشکیل بدهیم و هر قسمت هائی که حاضر شد بموقع عمل و اجرا گذارده شود

رئیس - قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت داخله اجازه میدهد که حوزه بندی اداری مملکت را بر طبق اصول و قواعد عامی و موافق حدود طبیعی و احتیاجات اهلی تشخیص و مملکت ایران را به ولایات متناسب تقسیم و حوزه قلمرو هر ولایتی را تعیین نماید و پس از تصویب هیئت وزراء بموقع اجرا گذارد

ماده ۲ - این اجازه برای مدت يك سال بوزارت داخله داده میشود و پس از انقضای این مدت اگر انجام نگرفته باشد محتاج با اجازه ثان از مجلس شورای ملی است . وزیر داخله - رئیس الوزراء

رئیس - مذاکرات راجع به فوریت است . آقای

یاسائی -

یاسائی - این موضوعی را که میخواهم عرض کنم چون برائی که راجع بفوریت داده میشود مربوط است این است که عرض میکنم. بنده اساساً با تغییر تشکیلات وزارت داخله در مرکز و ولایات کاملاً موافقم. این تشکیلات در مرکز و ولایات متناسب با احتیاجات این مملکت نیست و چون وزارت داخله ام التشکیل وزارتخانه هاست اگر در تشکیلات وزارت داخله يك اصلاحاتی بشود و يك تناسبی با تشکیلات سایر وزارتخانهها پیدا کند البته خیلی خوب است چون بواسطه عدم تناسبی که در ایالات و ولایات هست يك قسمت مهم مملکت را اختیارش را میدهند بيك کسی و يك قسمت کوچکی را بيك کس دیگر و نفوذ وزارت داخله و دولت مرکزی تأثیرش در نقاط مختلفه مملکت یکسان نیست ولی اشکال بنده در اینجاست که ما يك قانونی در مجلس گذرانیم بعنوان طرح قانونی که وزارتخانهها مکلف هستند در ظرف سه ماه قانون تشکیلات مرکزی و ولایاتی خودشانرا نوشته و تقدیم مجلس کنند این دو ماده که اینجا قرائت شد بنظر بنده مناقض با آن قانون است زیرا وزارت داخله يك اجازه میخواهد بگیرد که يك تشکیلاتی بدهد و بتصویب هیئت وزراء برساند و مدت این اجازه هم یکسال است. در این صورت بنده نمیدانم چه میشود کرد. اگر آن قانونی را که ما در مجلس گذرانیم يك تعارضی با این قانون پیدا میکند میبایستی لااقل در آن قانون قید شود که مستثنیاً شامل وزارت داخله نیست ...

رئیس - اینها مسائلی است که وقتی آمد بمجلس باید مذاکره بشود فعلاً راجع بفوریت بفرمائید

یاسائی - مقصود بنده این است که بیشتر درش دقت شود البته وقتیکه دو شوری شد مطالعات بیشتری میشود و اگر فوری باشد ممکن است يك قانونی بگذرد و بعد اسباب زحمت شود.

وزیر داخله - اولاً خود آقا تصدیق فرمودند که این تقسیمات و تشکیلات فعلی که هست صحیح نیست. وزارت داخله هم نمیتواند روی تشکیلات فعلی قانون تشکیلات خودش را بنویسد و بیاورد برای اینکه بهر دلیلی این تشکیلات فعلی را ایالت فارس، آذربایجان، خراسان و همچنین سایر نقاطی که هست وزارت داخله مفید بحال مملکت نمی بیند. و بینجهت اگر ما هم نخواهیم تشکیلاتی در ظرف سه ماه همانطور که مجلس مقرر فرموده اند بنویسیم و بیاوریم بمجلس ناچاریم همینطوری که حالا هست بنویسیم ولی فارس حقوقش فلان قدر و توابعش هم همانطور و تشکیلاتش هم فلان. پس برای همان منظوری که مجلس شورای ملی دارد از مجلس اجازه میخواهیم که پس از آنکه مجلس اجازه داد يك کمیسیون از تمام وزارتخانهها در وزارت داخله تشکیل شود برای اینکه تمام وزارتخانهها هم باید مطابق این تشکیلات رفتار نمایند برای اینکه مرکز حکومتی فارس نمیشود يك نقطه باشد و اداره مالیه اش جای دیگر، عدلیه طور دیگر، قشونیش طرز دیگر پس از تمام وزارتخانهها نماینده خواهد آمد آنجا مخصوصاً وزارتخانههایی که در این قسمت بیشتر اهمیت دارند و صورت تشکیلات نوشته خواهد شد و ز فرض که اختلافی هم نارائی که مجلس شورای ملی داده است داشته باشد ممکن است خود مجلس آن را راقب بیندازد و این اجازه را بدهد با این حال هم اگر آقایان نظریاتی دارند ما حاضریم پس از آنکه یک کمیسیون ارجاع شد در کمیسیون حاضر شویم و آقایان هم اگر نظری دارند در آنجا اظهار بفرمایند و مطابق نظریات آقایان اصلاح کنیم

رئیس - آقای کارزونی

کارزونی - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده تعجب میکنم از این هیئت دولتی که آمده اند هر لایحه که میآورند هسی میکنند.

فوری! این يك فرمول غربی شده است. اساس مملکت رازیر ورو میکنند. میگویند فوری!! يك اکثریتی هم پشت سرش ایستاده و رأی میدهد!! آقا. شما در این لایحه که آورده اید اسم ایالت را ازین برده اید. بنده هیچوقت حاضر نیستم اسم ایالت فارس ازین برود شما میگوئید از سایر وزارتخانهها هم میآیند و می نشینیم تقسیم بندی میکنیم بنده عرض میکنم وزارتخانهها از ولایات خبر ندارند. وکلایسی که از ولایات آمده اند از احوال ولایات اطلاع دارند. يك عده که در طهران نشسته اند و از طهران بیرون رفته اند و هیچ از ولایات خبر ندارند شما میخواهید آنها بیایند و این تقسیمات را معین کنند پس اقل این لایحه را دوشواری کنید. هی لایحه، هی فوری، هی لایحه، هی فوری! و الله مملکت را با این ترتیب ازین میرید! بنده اقلیت هستم ولی يك اقلیت معاند و معارضی نیستم. خودتان تصدیق کنید، خودتان نماینده اصفهان هستید آن اندازه که سرکار از اصفهان اطلاع دارید اینها که در طهران هستند اطلاع دارند؟! اینها که در وزارت خانههای طهران هستند والله باندازه شما اطلاع ندارند از آقای وزیر داخله استدعا دارم که این لایحه را دو شوری کنند که در مجلس عقاید وکلا در اطرافش معلوم و گفته شود و يك قانون صحیحی بگذرد. این است عرایض بنده. آقایان. شما برای چه اینجا آمده اید؟ اگر بنا بشود تمام اختیارات اصلاحات قوانین بدست وزراء باشد ما باید مجلس را ببوسیم و بگوئیم مرحمت شما کم نشود. هی فوری! ده یا الله.

وزیر داخله - باز آقای آقا سید یعقوب بنای بی لطفی را گذاشتند و بیجهت عصبان میشوند. بنده مخصوصاً استدعا میکنم آقایان توجه بفرمایند طرز کار چیست. عمل چه چیز است. فوری یا غیر فوری که مربوط بعمل نیست اگر يك عمل خوبی را يك کسی بخواهد بکند اگر خود او هم فوری تقاضا نکرده است باید مجبورش بکنند که فوری باشد. اگر کارها همانطور که بود بطور کندي و تحقیق

و مطالعه و مقتضیات و امروز و فردا و اینطورها باشد که طرف ايراد واقع میشود وقتی هم که میخواهیم يك کارها و يك اصلاحاتی بکنیم که آقای آقا سید یعقوب میفرمایند چرا تقاضای فوریت کرده اید. خوب است آقای آقا سید یعقوب ملاحظه بفرمایند این تقاضای فوریت که کرده ایم برای چیست. همه من میدانیم که تقسیمات مملکتی امروز متناسب با وضعیت مملکتی نیست من که بکنفر وزیر داخله مسؤل شما هستم میگویم دولت مرکزی آن نفوذی که باید در يك قسمت مملکت داشته باشد بواسطه تشکیلات فعلی ندارد. ما میخواهیم این تشکیلات را اصلاح کنیم. بعلاوه بنده که دو فوریت تقاضا نکرده مخصوصاً يك فوریت تقاضا کردم که برود یک کمیسیون چهار روز پنج روز وقت هست اگر آقایان نظریاتی دارند تشریف میبرند در کمیسیون داخله نظریات خودشان را میفرمایند باز هم میآید بمجلس و از روی دقت ملاحظه خواهند فرمود. اما يك قسمتی که فرمودند... از کجا که وزارت داخله وقتی میخواهد کمیسیون را تشکیل بدهد راجع بفارس از شخصی که در فارس بوده اند تحقیق نکنند. شما که در فارس تشریف نداشته اید...

آقا سید یعقوب - بنده در فارس بوده ام...

وزیر داخله - خیر، تشریف نداشته اید حالاسی سال است در طهران تشریف دارید...

آقا سید یعقوب - خیر، بوده ام و از تمام نقاط آنجا هم بخوبی اطلاع دارم.

وزیر داخله - البته از اشخاصی که در فارس بوده اند دعوت میشود.

بنده مسؤل و عرض میکنم این تشکیلات متناسب نیست الان هم از همه آقایان دعوت میکنم که در کمیسیون تشریف بیاورند و نظریات خودشان را بفرمایند و البته مراعات نظریات همه آقایان خواهد شد.

رئیس - خوب است آقای آقا سید یعقوب يك قدری

ملاحظه بکنند و در بعضی مواقع که نسبت ایشان ملاحظه میشود از این مساعدت سوء استفاده نکنند
آقا سید یعقوب - بوزیر هم بفرمائید .

رئیس - نظامنامه برای وزراء نوشته نشده است برای شماها نوشته شده

آقا سید یعقوب - همه درد و بلاها برای ما است بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رأی میگیریم بغور قسم اول آقا باب موافقین قیام فرمایند
(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد . آقای آقا سید یعقوب سؤالی از آقای وزیر داخله داشتند ، بفرمائید

آقا سید یعقوب - مسائل سیاسی و مسائلی که ماها مأمور بانجام آنها هستیم هیچ منافات با خصوصیت و ارادت ندارد . بخدای احد واحد قسم است که شاید من آقای وزیر داخله را از جانب و دل دوست دارم . ولی يك مسائلی که بنظر بنده میباید نظریاتم را عرض میکنم . خود آقای رئیس و آقا باب نمایندگان میدانند و امیدوارم نظر من مشوب بعلت نباشد بنده عقابدم را عرض میکنم . پس این مانع نیست که بنده سؤالم را بکنم و رفع حاجت بکنم . بنده باقاي وزیر داخله در خارج هم اطلاع دادم بطوری که در روز ناچات نوشته اند اشرار آمده اند در اطراف کوه گیلویه و بوزیر احمدی و ممسنی و اغتشاش فوق العاده پیش آمده است سرتیپ خان تیمی و میر غلام بوزیر احمدی با چند نفر باغی دیگر در فارس پیدا شده اند که یکی مهدی سرخه ایست و یکی هم سرتیپ خان و یکی هم میر غلام است . حالا مهدی سرخه در يك طرف فارس مشغول چپاول و قتل و غارت است . يك طرف هم همین سرتیپ خان و میر غلامند که آمده اند در

امنیه هم دستورات لازمه داده شده است ولی اینها همه يك اقدامات موقتی است اقدام اساسی که باید برای تأمین کلیه تملک کرد که این قبیل نظائر پیدا نکنند توسعه امنیه است . امنیه باین بودجه قلیلی که آقا درن ملاحظه میفرمایند (که شاید برای يك قسمت از مملکت هم کافی نیست) چه میتواند بکند ؟ الان هم چند روز است مشغول مذاکره هستیم که بلکه بتوانیم وزارت مالیه را موافق کنیم يك محلی را برای اضافه تشکیلات امنیه معین کند و بمجلس پیشنهاد شود که امنیه هم بتواند آن طوری که مقتضی است تشکیلات خودش را توسعه دهد وزارت مالیه هنوز جواب مساعدی نداده که میتواند در بودجه سال آتی يك کمک کند یا نه ولی این مسئله را بنده باید عرض کنم که یکی از مسائل خیلی مهم است و مجلس شورای ملی هم باید نهایت علاقه مندی را در این قسمت داشته باشد و الا باین عده امنیه فعلی نمیتوان انتظاراتی را که حقاً میبایستی داشت ، داشت . زیرا در يك نقاطی که از این قبیل اشرار دارد که يك مرتبه دویست نفر سیصد نفر هجوم میآورند و در هشت فرسخ فاصله چهار نفر سوار امنیه بیشتر موجود نیست چه میتوانند بکنند ؟ بعلاوه امنیه يك لوازمی در بعضی نقاط لازم دارد باید تلفتهائی داشته باشد و يك وسائل کاری داشته باشد و بکلی این وسائل در امنیه موجود نیست . فعلاً مذاکرات بین وزارت داخله و وزارت مالیه در جریان است و حتی امروز عصر هم در این باب با یکی از افراد میسیون امریکائی (رئیس محاسبات) مشغول مذاکره بودم و قرار شد بارتیس کل مالیه صحبت کند که شاید مبلغی برای سال آتی بتوانیم ببودجه امنیه اضافه کنیم و همان طوری که منظور نظر آقایان است بطور کلی و اساسی ازین قبیل چیزها جلوگیری شود درین قسمت بخصوص هم بطور کافی اقدامات شده و بمحض اینکه جواب رسید خاطر آقا را مسبوق میکنم .

رئیس - آقای شیروانی هم سؤالی داشتند ؛ مسبوق کرده اند آقای وزیر داخله را .

شیروانی - بی ؛ البته آقایان تصدیق میفرمائید يك تاسیساتی از قبیل سرویس هواپیمائی ، راه آهن بامثال اینها از نقطه نظر مصالح مملکت يك چیزهای خوبی است ولی البته این قبیل تاسیسات باید نوعی باشد که بدست صاحب مملکت و بدون اینکه بیم نفوذ خارجی در آن تصور شود ایجاد بشود ، البته اگر مملکتمان راه آهن نداشته باشد یا سرویس هواپیمائی نداشته باشد یا سایر مؤسسات جدید را نداشته باشد و مال خودمان باشد همین طور که هست بهتر از این است که خدی نخوارته يك لرزلی در وضعیتش ایجاد شود مثلاً مثل هندوستان ، جا های دیگر راه آهن تاسیس شود ، البته همین طوری که توانسته ایم تا يك قسمی از همین آثار جدید تمدن استفاده بکنیم بتدریج استفادات کافی هم خواهیم کرد و تاسیسات مفیده هم ایجاد خواهیم کرد ، خودمان ، پول خودمان و با اراده شخصی خودمان ، آقایان مخصوصاً نماینده های جنوب اهمیت خلیج فارس را بخوبی میدانند خلیج فارس از نظر اقتصادی بعقبه بنده اگر دولتهای ما توجهی بکنند مهمترین نقطه ایست که ما میتوانیم از تجارت و سایر مولدات ثروت و غیره از آنجا استفاده کنیم خارجی ها لقب خلیج فارس را این طور گذاشته اند که جواهر دریاها (جیول اف سیز Juel of seas) ما اغلب برای ماهیهای بحر خزر فریادها میکنیم وحقاً هم باید بکنیم و استفادات هم ببریم دادها می زنیم و بالاخره فشارها میآوریم بدولت ها کارها میکنیم عملیاتی می کنیم مقاله ها مینویسیم ولی یادی از مروارید های خلیج فارس نمی کنیم بنده تصور میکنم اگر يك دولتهائی حقیقه وظایف خودشان را کاملاً بخواهند انجام بدهند در اول قدمی که میخواهند برای مملکت بردارند مخصوصاً درین موقع دنیا باید يك توجهی بخلیج

فارس نکنند . خلیج فارس از نقطه نظر سیاسی و نظامی بعقیده بنده يك نقطه ایست که مربوط بحیات این مملکت است . اگر ما يك نظر عمیقی در مسائل سیاسی و نظامی این مملکت داشته باشیم باید بدانیم که وقتی تنگه هرمز را در نظر بگیریم و خلیج فارس را يك سپر بزرگی در مقابل مملکت خودمان قرار بدهیم از هر گونه حوادثی ایمن هستیم و همین طور از نقطه نظر تجارت آزاد با دنیا خلیج فارس يك نقطه ایست که بالاخره ما را با تمام نقاط کره ارض مربوط میکند و تجارت ما را در تمام عالم انتشار میدهد . البته لازم نیست حالا سؤال خود را زیاد طول بدهم . اهمیت کشتی رانی برای يك مملکتی آقایان نمایندگان و وزیر محترم داخله مسبقاً که چقدر است . جنگهای بزرگ دنیا برای دست پیدا کردن بدریاه و استفاده از کشتی رانی است چه نظامی و چه اقتصادی . این تلفاتی که داده میشود در جنگها قسمت اعظمش مربوط بر پیدا کردن بدریای آزاد است . دولتهای ما البته دولتهای امروزی بعد از نهضت سوم حوت و آن تغییرات مهمی که در مملکت ما شد و يك تجدیدی در حقیقت شروع شده است در ظرف این چهار پنج سال آقایان باید بدانند که آن کارهای پرسنلی و قرطاس بازیها و بالاخره آن گذاشتن و برداشتن اعضاء ازین ولایت بآن ولایت ، فرستادن مأمورین ، اینها کار دولت نیست ، مخصوص يك مملکتی که میخواهد شروع بکند با اصلاحات و باید بدانند که يك وظایف مهمتری دارند وزارت داخله البته همان طوری که تشخیص داده شده يك وظایف جدیدی را شروع کرده از نظر صحیه و تشکیلات مملکتی باید این نکته را هم در نظر بگیرد که از نظر حفظ ثغور و حدود و بنادر و سرحدات و ایجاد بنادر نظامی و غیره يك وظایف خیلی سنگینی دارد و بنده فقط درین جا همین تذکر را میدهم که وزیر محترم داخله يك قسمت اوقات زیادشان را نسبت بسرحدان و بنادر ما مصروف کنند و بدانند

که باید عالیه مقام ترین مأمورین با حقوقهای کافی در سرحدات مخصوصاً در سرحدات باشند . ما برای يك مبادله بستنی بین المللی فرضاً يك وقت بنده در دوره پنجم باد دارم که چندین جلسه اوقات ما صرف شد برای اینک که چه قسم یا کتبهایی ما با دنیا مبادله شود و قرار داد های آن را مفصلاً مدون کردند آوردند بمجلس و همان طور که باید تصویب مجلس شورای ملی برسد ماده مده مطرح شد و در این جا بحث کردیم پیشنهاد کردیم ، رای دادیم و مجلس شورای ملی تصویب کرد بهر حال برای اینکه يك قدری عبارات بنده (چون موضوع مهم است) پس و پیش نشده باشد سؤال خودم را کتباً نوشته ام . اطلاعاتی که بنده رسیده است يك قرارداد بین المللی هوا پیمانی در دو الی سه سال قبل بین چند دولت در یکی از بابتختههای اروپا منعقد و نماینده ایران با اجازه وزیر خارجه وقت آن قرارداد را امضاء نموده است . تقریباً در يك سال قبل يك سرویس هوا پیمانی بین لندن - فاهره - کراچی - بندر عباس - لنگه - بوشهر - بصره و بغداد تاسیس ، اجازه تاسیس این سرویس در سواحل ایران نیز با مضای یکی از وزرای خارجه ما رسیده است این اطلاعات بهت آور را بنده میل نداشتم باور کنم و همیشه انتظار تکذیب آن را میکشیدم ، اخیراً اطلاعات داخلی که بنده رسیده است حاکی است که در بوشهر لنگه ، بندر عباس از طرف سرویس مزبور « آبردم » ها یا قلعه مرغی ها یا فرودگاههای آئروپلان و استحکامات نظامی مربوطه باین کار و مهیاخانههای مخصوص بر از آذوقه و ذخیره ساخته شده و سرویس هوا پیمانی منظمی در مهمترین نقاط مملکت ما تاسیس شده است این طور بخاطر دارم در موقع جنگ عمومی يك آئروپلان از آسمانهای سویس که يك دولت طرف بود عبور کرده و باد داشتهای شدیدالحنی بین دولت سویس و آلمان مبادله

شده و بالاخره منتهی بعذر خواهی گردید اگر ذهن بنده اشتباه نگردد باشد تقریباً دو سال قبل يك فروند آئروپلان فرانسوی با يك دولت دیگر از آسمانهای همین خلیج فارس عبور کرده بود از طرف دولت اعلیحضرت بهلولی باد داشتهای آبی داده شد بنده با نهایت احترام خصوصاً از وزیر این داخله و خراج رسوال میکم آباء امضاء قرار داد بین المللی اجازه تاسیس هوا پیمانی و وجود چنین مؤسسه که تمام مراحل آن باید حتماً بجزایر مجلس شورای ملی باشد صحت دارد یا خیر ؟ و هر گاه خدای نخواستہ چنین اخبار استقلال کشی صحت داشته باشد تصور میکم جمیع همکاران بنده با بنده موافقت فرموده و اعتماد خود را از دولت امضاء کنند و تصدیق کنند آن سلب نمایند

بعضی از نمایندگان - صحیح است .

وزیر داخله - سؤالی را که آقای شیروانی کرده بودند بطور اجمال این بود که راجع بمؤسسه هوا پیمانی سؤالی داشتند ولی مضمون سؤالی را که قرائت کردند به بنده نرسیده باین جهت بنده در اول جلسه آنیه مشروحاً جواب سؤالی آقایان با اطلاعات مقتضی و لایحه هم که در این باب از طرف دولت حاضر شده میآورم در مجلس و جواب هم عرض خواهم کرد و مطالب هم این طور هائی که فرمودند نیست .

شیروانی - امیدوارم نباشد .

رئیس - آقای نجومی هم سؤالی دارند ؟

نجومی - بنده بعد سؤالم را میکم .

رئیس - دستور امشب لایحه بانک است ز ماده هشت

لیکن تقاضای تغییر دستور شده است .

(پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکم لایحه منع اشیاء نجومی در درجه

اول جزء دستور شود .

بعضی از نمایندگان (با همهمه) - چرا ؟ ما مخالفیم رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - استدء دارم آقایان مهلت بدهند و توجه بفرمایند که بنده چه میخواهم عرض کنم بعد اگر مخالف عقیده آقایان بود بفرمایند يك لایحه از طرف دولت برای منع ورود اشیاء نجومی آمد اینجا و يك تغییراتی در فکرم مرده داد البته زمینة این لایحه این بود که برفع ملت تمام شود بدینجهت بطور ملت تمام شد پیشنهادی که بنده کرده ام برای این است که بدانیم چرا این لایحه آمد و چرا مسکوت عنه ماند چه نتیجه ما گرفتیم ؟ نتیجه رفت بجهت خروجی مرده شروع کردند و يك وجودی فرستادند بخارج و چون جنس را اگر میخواهند از کار خنجوت برایشان اوزان تهیه شود مهلت لازم داشت برای اینکه جنس را فوراً اینجا برسانند صد سی و صد چهل روی قیمت جنس های موجوده رفت و این بضرر مملکت است . همان جنس های گرانرا میآوردند اینجا میفروشدند . بنده مقصودم از این پیشنهاد این بود که اگر واقعاً لایحه عملی است و باید در مجلس مطرح شود زودتر بشود تا تکلیف مردم معین شود اگر هم نباید بشود از طرف دولت يك اعلانی بشود که محلاً مسکوت عنه است که بیش ازین ضرر ملت نخورد مقصود بنده این بود

رئیس - آقای کارزونی

کارزونی - بنده با فرمایشات آقای ارباب که در واقع بکنوع

تذکری بود موافقم و مخالفتی هم ندارم که در جلسه آنیه جزء دستور بشود و هیچ دلیلی هم برای خروجش از دستور نمی بینم بفرض اینکه خدای نخواستہ دولت هم انصرافی از این کار کرده باشد حکومت با مجلس است و مجلس نخواهد گذاشت که این لایحه از دستور خارج بشود و مسکوت عنه بماند لکن نظر باینکه لایحه بانک چند ماده مختصرش که خیلی هم محل اختلاف نیست باقی مانده

یکمرتبه تحت تفتیش دولت در آید از اعتبار او کاسته میشود نسبت ببانک هم همینطور است. برای اینکه در عرف تجارت معروف است که دفتر تاجر بمنزله ناموس تاجر است. گرچه تفتیش باید بشود ولی از طرف خود بانک باید بشود از طرف دولت اگر بنا باشد بدفتر بانک تفتیش بشود معاملات بانگ نصف میشود....

عمادی - در واقع بانک هم مال خود دولت است

دکتر طاهری - اجازه بفرمائید. بلی بانک مال

دولت هست ولی یک مؤسسه تجارانی است وقتی مؤسسه تجارانی شد دیگر مال دولت نیست که هر روز بتواند بزود دفاترش را تفتیش کند. تاجر وقتی که معامله میکند با بانک یا بانک صرافخانه دیگر مبالغی مقروض میشود یا ودیعه میگذارد میسئل ندارد این را همه کس بداند و همیشه تحت تفتیش دولت بیاید چنانکه یک نفر شخص اگر بنا باشد عملیاتش و کارش همه وقت در تحت تفتیش دولت باشد آزادی ازش سلب میشود. بعقیده بنده اگر چنانچه دفاتر بانک هر سه ماه یکمرتبه تحت تفتیش مالیه بیاید خیلی از تجار صرف نظر میکنند از معامله با این بانک و با بانکهای معامله میکنند که اینطور نیست و دفاترشان محفوظ و مستور است و انگهی این قضیه تفتیش جزء مواد نظامنامه است جزء مواد قانون نباید باشد از طرف خود بانک باید تفتیش شود جزء مواد نظامنامه هم باید نوشته شود بعلاوه اینطور بهم که نوشته شده که هر سه ماه یک نفر مفتش عملیات بانگرا تفتیش کند این اصلاً عملی نیست زیرا بانگی که در تمام ایالات و ولایات خارجه شعبش دائر است سه ماه یکمرتبه یک نفر مفتش چطور میتواند تفتیش بکند و اصولاً بنده این قسمت را که در قانون نوشته شود عملیات بانگ سه ماه سه ماه تحت تفتیش دولت باید بیرون بیاید مضر بحال بانگ میدانم.

فهیمی (مخبر کمیسیون قوانین مالیه) - آقای دکتر

طاهری لازم است توجه بفرمائید که کلیه بانکهای که تاسیس میشود ولو سرمایه اش هم از دولت نباشد و از افراد باشد همیشه دولت بملاحظه نظرانی که در کلیه معاملات دارد یعنی معاملاتی که افراد در آن شرکت کرده اند حق دارد در آن شرکتها و آن بانکها نظارت داشته باشد اگر مراجعه بفرمائید با سازمانه شرکت های متحدیکه در خارجه تشکیل شده است بانکهای که ایجاد شده همیشه نظارت دولت در آنها هست - زیرا دولت که ضامن اجرای قانون و امنیت جانی و مالی مردم است نباید بی اثر بنشیند و نگاه کند که یک مؤسسه ای پول مردم را هر طور بخواهند عمل بکنند.

وقتی که در مالک متمدنه امروزه این اصول برای شرکت های مختلفه و غیر دولتی دایر باشد یک تجارتخانه و یک مؤسسه که تمام سرمایه آن متعلق بدولت است و بعلاوه وجوه افراد هم در آنجا داخل میشود بطریق اولی دولت باید نظارت کند اول از طرف وزارت مالیه هر سه ماه یک دفعه مفتش باید برود عملیات او را به بند سالی یک دفعه هم از طرف دولت ولی این تفتیش مستلزم این نیست که وقتی تفتیش کرد هر چه مشاهده و ملاحظه کند آنها را منتشر کند فقط برای این است که دولت مواظب باشد ببیند معاملات بطور صحیح جریان دارد یا نه و چیزیکه از طرف مردم ودیعه گذاشته شده است موجود هست یا نیست و وجوه بانک بطوریکه قانون اجازه داده است مصرف میشود یا نه دولت مأمور نظارت این جریان است و باید همیشه حق نظارت داشته باشد برای اینکه ضامن بانک در مقابل افراد دولت است که این بانک را تاسیس میکند و باید عملیات او را نظارت کند بنابر این گمان میکنم درین ماده ابرادی نباشد و اینکه ابتدا پیشنهاد شده بود ماهی یکمرتبه این را تصدیق بفرمائید که ماهی یکمرتبه عملی نیست که بشود در کار یک بانک نظارت کرد کتر مدنی را که بنظر رسید با موافقت رئیس کل مالیه سه ماه بود که وزارت مالیه

تفتیش بکند و او هم نتیجه عملیات خودش را راپورت بدهد. رئیس - آقای شیروانی.

شیروانی - بنده تصور میکنم که مدافعات مخیر محترم از نظر يك اداره دولتی خیلی صحیح بود زیرا باید در فلان اداره دولتی که يك مالیاتها یا مخارجی وارد میشود در هر دقیقه یکسفر مفتش که هویتش هم هر چه باشد برود دفاترش را زیر و رو بکند و بالاخره تفتیشت بکنند ولی يك مؤسسه که مامیخواهیم دردنیای دارای يك اعتبارانی باشد (اعتبارات تجارانی) و مخصوصاً هم اینجا اضافه شده که شعبه های آن در خارجه هم تاسیس بشود آنوقت هر روز دفاتر آن در دست یک نفر مفتش مالیه بیفتد یکی ودیعه گذاشته ، خرجهایی شده بالاخره در این مملکت یکمده اشخاصی هستند که پول خودشانرا میخواهند بپزند بگذارند در بانگ ملی خودشان و نمیخواهند هر روز مفتش مالیه برود آنجا و تفتیش کند ، بانگ میخواهد چه بکند ؟ این کار بکلی يك مؤسسه تجارانی را از اعتبار می اندازد تفتیش بانگرا هم البته نمیشود انکار کرد يك مفتشی لازم است ولی همینطور که در سایر مؤسسات تجارانی خارجی می بینیم یک نفر کیسر معین میکنند بالاخره ما يك بانگ شاهنشاهی اینجا داریم که مال ماست حالا مدیرش خارجی است باشد ولی مال ماست یک نفر کیسر داریم که میتواند حساب و دفاترش را رسیدگی کند در جلسات عمومی حاضر بشود و بالاخره تفتیش کند ممکن است بانک خودمان را هم دونا کیسر برایش معین کنیم از اشخاص عالیمقامی که اعمام داشته باشیم و بالاخره حق داشته باشند بروند يك مؤسسه ملی را رسیدگی بکنند والا اینکه نوشته از طرف هیئت وزراء سالی یکمرتبه بروند آنجا را تفتیش و رسیدگی کنند این يك هر ج و مرجی میشود. اما راجع بانشار صورت عملیات بانک این هم تا آن درجه که وضعیات اقتصادی و سیاسی يك مؤسسه تجارانی اجازه میدهد باید صورت عملیاتش منتشر

خوب است ایشان هم موافقت بفرمایند که این لایحه تصویب بشود و در جلسه آتی هم بنده با ایشان موافقم لایحه که اسمش را منع اشیاء تجملی گذاشته اند (و بنده عقیده ام اینست که این کلیه بی مورد اینجا گذاشته شده است و ایجاد اختلافی کرده است) جزء دستور باشد.

آرباب کیخسرو - اجازه بفرمائید ؟ بنده هم موافقم که جزء دستور جلسه آینده باشد

رئیس - ماده هشتم از لایحه بانک مطرح است (شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۸ - رئیس بانک هر سه ماه یکمرتبه راپورت عملیات و معاملات خود را منتشر خواهد نمود بعلاوه وزارت مالیه مکلف است هر سه ماه یکمرتبه بتوسط یکی از مفتشین درجه اول و هیئت وزراء لاقل سالی يك مرتبه بوسیله يك کمیسیون عملیات و دفاتر بانک را تفتیش و رسیدگی نمایند.

رئیس - آقای طاهری

دکتر طاهری - مخالفت بنده نسبت بماده هشتم راجع

بان قسمتی است که کمیسیون بزایحه دولت اضافه کرده دولت لایحه که پیشنهاد کرده این بود که رئیس بانک در آخر هر ماه راپورت جامعی از کلیه عملیات بانک تهیه و منتشر کند و این قسمت را که کمیسیون تبدیل کرده و آخر هر ماه را هر سه ماه کرده بنده هم موافقم که هر سه ماه یکمرتبه رئیس بانک نتیجه عملیات بانک را منتشر کند ولی علاوه کرده اند که هر سه ماه یکمرتبه هم از طرف وزارت مالیه بتوسط مفتش عملیات بانک هیئت دولت تفتیش شود. این تفتیش که از طرف دولت و وزارت مالیه برای بانک بشود اگر چه نظر کمیسیون برای مزید استحکام و اطمینان کار بانک است ولی بعقیده بنده مضر است زیرا بانک بمنزله یک نفر تاجر است و همینطور که اگر دفاتر یک نفر تاجر هر سه ماه

شود چنانکه می بینیم مؤسسات خارجی هم در هر سال یا شاهان یکمرتبه یک صورتی از عملیات خودشان و منافع خودشان و معاملات که کرده اند معین میکنند اما کلیه مسائل مربوط به بانکها شاهانه سه ماه یکمرتبه بخواهند منتشر کنند بنده تصور میکنم این بانک شهادت بیک اداره مجله یا یک مؤسسه عجیب و غریبی پیدا میکند که اسمش را میشود بانک گذاشت .

رئیس - آقای خواجهوی .

خواجهوی - عرضی ندارم .

رئیس - آقای اریاب کیخسرو .

اریاب کیخسرو - مخالفم .

رئیس - آقای آفاسید یعقوب .

آفاسید یعقوب - مخالفم .

رئیس - آقای یاسائی .

یاسائی - مخالفم .

رئیس - آقای افشار .

افشار - آقای دکتر طاهری در ضمن بیانات خودشان فرمودند که دفتر تاجر بمثابة ناموس تاجر است این کاملاً صحیح است ولی اگر يك تاجری حقیقه سرمایه نداشته باشد اعتبار هم نداشته باشد ولی باید صورت ظاهر سازها بخواهد با سرمایه دیگران تجارت بکند بعد هم اگر ورشکست شد اهمیت ندارد تصدیق بفرمائید که دفتر چنین تاجری بمثابة ناموس نیست ، ما باید در این مملکت دقت کنیم که میزان سرمایه هر تاجری بدولت کاملاً معلوم باشد و دولت بداند فلان تاجری که تجارت میکند دارای چه مقدار سرمایه است و در چه رشته تجارت میکند وقتی که يك تاجری دارای يك سرمایه باشد البته بیم و هراس نخواهد داشت که تجارت او معلوم و مکتوف باشد و همه میدانند که دارای اعتبار حقیقی هست یا نیست گفته شد اشخاصیکه درین بانک ملی پول خواهند گذاشت یا ودیعه میگذارند وقتی که

بانک تفتیش شد پول خود را در چنین بانگی نخواهند گذاشت . این وجوه از کجا جمع آوری میشود و چه اشخاصی در اینجا این وجوه را خواهند گذاشت ؟ اگر یکوجوهی از منابع نامشروعی تحصیل شده البته وظیفه جامعه است که این وجوه را در همه جا به بینه توقیف کند و بگیرد اگر وجوه مشروعی است بالطبع يك علقی و موجبی نیست که يك شخصی که يك وجوهی دارد بگذارد در بانک دولت و جامعه نداند که فلان زید در بانک فلان مبلغ ثروت و پول دارد . ثانیاً اگر يك اشخاصی احراز میکنند که میزان ثروت آنها بر دولت معلوم شود در مقابل يك اشخاصی هم بواسطه اینکه دولت ناظر عملیات بانک است تشویق میشوند که سرمایه خودشان را در بانک بگذارند و در قسمت سه ماه البته بنده هم با آقایان مخالفین که املاً موافقم که هر سه ماه یکمرتبه تفتیش غیر عملی است و ممکن است راجع بقسمت تفتیش آقایان پیشنهاد بفرمایند شاه با زیندر شود بنده هم موافقم جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - مذاکرات را کافی میدانند ؟

(گفتند بلی)

رئیس - پیشنهاد آقای اریاب کیخسرو .

اریاب کیخسرو - بنده عرض کردم .

رئیس - پیشنهاد ها خوانده میشود .

(بترتیب ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای فیروز آبادی : بنده پیشنهاد میکنم که هر چهار ماه یکمرتبه دولت حق تفتیش داشته باشد و دارد .

پیشنهاد آقای دادگر : پیشنهاد میشود بعد از جمله « هر سه ماه یکمرتبه » در سطر اول اضافه بشود « خلاصه » پیشنهاد آقای محمد ولی میرزا : پیشنهاد میدارم از جمله « هیئت وزراء » الی آخر حذف شود

پیشنهاد آقای یاسائی : بنده اصلاح ماده هشتم را بنحو ذیل پیشنهاد میکنم .

ماده هشتم - رئیس بانک مکلف است که شاه یکمرتبه راپرت وضعیت عمومی بانک را منتشر کند و سالی یکمرتبه خلاصه حساب (بیلان) خود را بوزارت مالیه بدهد .
پیشنهاد آقای کازرونی : بنده ماده ۸ را بقرار ذیل پیشنهاد میکنم .

ماده ۸ - رئیس بانک باید سالی یکمرتبه عملیات و معاملات خود را مشروحاً منتشر نماید و وزارت مالیه مکلف است که سالی یکمرتبه عملیات و دفاتر بانک را تفتیش نماید و همچنین هیئت وزراء لا اقل سالی یکمرتبه تمام عملیات و معاملات و دفاتر بانک را بوسیله مقتضیه رسیدگی خواهند کرد .

پیشنهاد آقای اریاب کیخسرو . بنده پیشنهاد میکنم ماده ۸ لایحه تأسیس بانک این قسم اصلاح شود :

ماده ۸ - رئیس بانک باید هر شاه یکمرتبه گزارش عملیات و معاملات خود را تقدیم دولت و سالی یکمرتبه اطلاعات مقتضیه را منتشر نماید بعلاوه وزارت مالیه مکلف است بحدود گزارش تقدیمی تفتیش نماید

پیشنهاد آقای اعتبار :

ماده ۸ را بطریق ذیل اصلاح و پیشنهاد میباید وزارت مالیه میتواند در هر موقع محاسبات بانگرا بوسیله مأمورین مخصوص و مسؤلی بطوریکه جزئیات عملیات بانک منتشر نشود تفتیش نماید و رئیس بانک نیز مکلف است در رأس هر شاه خلاصه عملیات خود را انتشار دهد .

پیشنهاد آقای شیروانی : ماده ۸ بطریق ذیل پیشنهاد میشود .

ماده ۸ - رئیس بانک هر شاه یکمرتبه خلاصه از راپرت های لازمه عملیات خود را منتشر خواهد نمود بعلاوه دولت مکلف است یکمرتبه مفتش درجه اول برای نظارت در امور بانک تعیین نماید . مفتش مزبور مکلف خواهد بود هر سال یکمرتبه نتیجه تفتیشات خود را تقدیم

هیئت وزراء نماید
پیشنهاد آقای حاج میرزا حبیب الله امین : بنده پیشنهاد میکنم رئیس بانک هر شاه یکمرتبه بطور کلی صورت معاملات خود را انتشار خواهد داد و وزارت مالیه میتواند نسبت بن صورتیکه بانک انتشار داده است تفتیش نماید .

پیشنهاد آقای نگهبان : بنده پیشنهاد میکنم . هر شاه حساب تصفیه و راپورت خود را مالیه بدهد بحسب معمول بانگها .

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب . ماده هشتم را این نوع پیشنهاد میکنم .

ماده هشتم - رئیس بانک هر شاه یکمرتبه راپورت عملیات خود را منتشر نماید و وزارت مالیه سالی یکمرتبه راپورت عملیات بانک را پس از تفتیش بمجلس شورای ملی تقدیم نماید .

پیشنهاد آقای بهمداد : پیشنهاد میکنم . این ماده برای مطالعه دقیقتری بکمیسیون ارجاع شود .

پیشنهاد آقای مدرس : پیشنهاد میکنم ماد هشتم بترتیب ذیل نوشته شود :

رئیس بانک هر سه ماه یکمرتبه با رعایت مقتضیات راپورت عملیات و معاملات خود را منتشر میباید و بعلاوه دولت بکنفر شخص بصیر مهم که سمت مفتش اول را اقرار دارد باشد از برای تفتیش عملیات و دفاتر بانک معین نموده و مسؤل خواهد نمود .

رئیس - پیشنهاد آقای بهمداد مقدم است . بفرمائید نارای بگیریم .

بهمداد - عرض کنم امر دابر است بین افشا کردن معاملات و ودایع و محاسبات بانک وعدم تفتیش . اولاً هیچ نمیشود از تفتیش صرف نظر کرد و قائل شد باینکه بانک سر خود باشد . البته باید تحت تفتیش باشد و از آنطرف نکته مهم این است که ما میخواهیم اگر يك وجوهی مردم دارند بیاورند در این بانک بگذارند که هم بانک

از معاملات آن وجوه استفاده کند و هم آنها از پول خودشان استفاده کنند. اگر بنا باشد بطریقی که ماده انشاء شده سه ماه بسه ماه تمام عملیات بانک انتشار پیدا کند هیچ کس همانطور که یکی از نمایندگان محترم اظهار کردند حاضر نیست بانصد تومان پول خودش را در این بانک بگذارد. و اینکه آقای افشار فرمودند که اگر مشروع است یا نامشروع فلان بشود این يك مطلبی است که بنده نمیتوانم در این باب داخل شوم بنا بر این برای اینکه جمع بین این دو نظر بشود که هم تقشیر در بانک باشد و هم از این منظور ما فارغ شویم بنده پیشنهاد کردم این ماده بزود به کمیسیون که آنجا با يك دقتی جامع الاطراف این ماده انشاء بشود بعد بیاید بمجلس.

مخبر - بنده تصور میکنم اگر برای هر يك از این پیشنهادات بخواهند توضیح بدهند چهار جلسه وقت مجلس تلف میشود بنا بر این تقاضا میکنم این پیشنهادات با ماده ارجاع شود بکمیسیون تا در آنجا دقت شود. رئیس - اگر میل دارید چند دقیقه تنفس داده شود؟

جمعی از نمایندگان - صحیح است. (در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و بافاصله سه ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - ماده (نه) مطرح است. (بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۹ - بانک ملی میتواند وجوه مختصر که مبلغ آن کمتر از یکقران نباشد از هر کس قبول نموده رسید بدهد و هر وقت جمع وجوه متعلقه بشخص واحد ازده تومان تجاوز کرد مطابق بانک حق المضاربه بآن نیز تعلق خواهد گرفت.

مخبر - يك کلمه حذف شده است. مطابق (نظامنامه) بانک.

نمیکنم مخالفتی داشته باشد.

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده اصولاً با این ماده موافقم اگر چه حالا میخواهم مخالفت کنم لیکن بنده میخواهم جواب آقای را عرض کنم - اینکه میخواهید بانک را مکلف کنید که بکقران را هم بپذیرد اگر این ماده را ننویسیم هیچ الزامی ندارد هیچ بانگی نمی آید بکقران بگیرد و قبض بدهد و حالا که نظر مساعدت با فقرا است و بالاخره نظرمان این است که يك رعایتی نسبت بفقرا و صاحبان يك قران کرده باشند این ماده برای الزام بانک در این جا لازم است لیکن آنجائی که میگوید (همین که ازده تومان تجاوز کرد) بنده يك اصلاح عبارت پیشنهاد کرده ام که (به ده تومان که بالغ شد) آنوقت این نظر ملحوظ بشود.

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - موافقم

رئیس - آقای افشار

افشار - بنده موافقم

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - چند فقره پیشنهاد رسیده است قرائت میشود (بمضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای فیروز آبادی - بنده پیشنهاد میکنم که نوشته شود مبلغی که کمتر از پنج تومان باشد قبول نماید و رسید بدهد

پیشنهاد آقای کازرونی - بنده اصلاح ذیل را در ماده ۹ پیشنهاد میکنم که جمله (ازده تومان تجاوز کرد) (به ده تومان بالغ شد) تبدیل شود

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب - پیشنهاد میکنم ماده نهم این نوع اصلاح شود: بانک ملی میتواند وجوه مختصر که مبلغ آن کمتر از يك قران نباشد قبول نموده مطابق نظامنامه معمول خواهد شد

پیشنهاد آقای باستانی - بنده پیشنهاد میکنم ماده نهم حذف شود

پیشنهاد آقای افسر - پیشنهاد میکنم مبلغی که کمتر از يك تومان نباشد.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده نظر بمساعدتی که فرمودند با فقرا میشود این ماده را قبول می کنم که اگر فقرارو جویی داشته باشند بدهند آنجا و يك طریق مشروعی هم عایدات داشته باشد که بانها بدهند ولی از آن طرف که بکقران نوشته شده و از این بانک يك قبض رسیدی میخواهند این اسباب زحمت میشود و شاید چندان نتیجه مطلوبه هم نداشته باشد باین ملاحظه بنده پیشنهاد کردم که کمتر از پنج تومان نباشد

مخبر - اینجا پنج تومان یا يك تومان مقصود اصلی ما را بعمل نیس آورد بجهت اینکه این قسمت این ماده در حقیقت معنی (Caisse d'epargne) کس دپارنی صندوق ذخیره است که خیلی کمتر از یکقران هم میشود فرض بفرمائید يك عمله در روز سه قران با چهار قران میگیرد ممکن است سه قران آنرا در روز خرج کند و يك قرائت را بگذارد در صندوق - این وجوهی است که برای آن پس انداز کننده هیچ محسوس نمیشود ولی رویهمرفته ممکن است يك مبلغ معتناهی بشود و برای بانک هم زحمتی ندارد بجهت اینکه ممکن است تمبر بخرد و تمبر را بصندوق تحویل بدهد یا يك کتاچه های کوچکی تحویل بدهد و دیگر دفتر و منشی و مستوفی نميخواهد از روی همان کتاچه ها یا از روی تمبر حسابش را میتواند نگاه دارد و در آخر سال يك وجوه معتناهی که هیچ طرف توجه نبوده است برای اشخاص جمع میشود

رئیس - رای گرفته می شود به قابل توجه بود پیشنهاد آقای فیروز آبادی آقايان موافقین قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه نشد. آقای کازرونی
مخبر - اصلاح عبارتی آقای کازرونی را بنده قبول
می کنم.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - بنده آن کله آخر (معمول خواهد
شد) را تبدیل میکنم به (مطابق نظامنامه علیحده رفتار
خواهد نمود) که آن قسمت اصلاح شود بنده نظرم این
بود که آن عبارت قبل جزء نظامنامه است و در قانون
نباید باشد. همانطوری که در نظر مخبر محترم هست و سایر
نمایندگان محترم هم متوجه هستند بانک وجوه را از هر
کسی قبول میکند اما ترتیبش از چه قرار باشد آن را
نظامنامه معین کند و خواستم دیگر در قانون نباشد.
نظراول را که نمایندگان محترم دارند بنده هم قبول میکنم
که بکفرانرا هم بپذیرند ولی آن قسمت آخرش باید در نظامنامه
نوشته شود

رئیس - عقیده آقای مخبر چیست؟
مخبر - بنده گمان میکنم باشد بهتر است
رئیس - رای گرفته میشود به پیشنهاد آقای آقا سید
یعقوب. آقایان موافقین قیام فرمایند
(عده کمی برخاستند)
رئیس -- قابل توجه نشد. آقای افسر

افسر - عرض کنم ممکن است در شرکتهای کوچک
یک شرکت صد دیناری یا یکشاهی و یک سانتیمی وامثال
ذلك باشد ولی یک بانک پنج میلیونی و یک اداره مفصلی
را باید فکر کرد که به چه ترتیب ممکن است این کار را
بکند؟ بکفران را باید ثبت بکند، نوشته بدهد، در دفتر
بنویسد یک کارهایی بکند که بالاخره وقتش هدر نرود
و بیشتر از بکفران وقت تلف میشود اینها توضیح
وقت است و نباید خودمان را خوشنود کنیم والا
ممکن است بنده پیشنهاد کنم یک شاهی باشد ولی
باید فکر کنیم این که این جا نوشته است یک قران

مضاربه اش چه باشد. اینها با نظامنامه است حالا ما
بیائیم اینجا حق المضاربه بنویسیم این يك موضوع شرعی
است و بالاخره تطبیق نمیکند با این مسئله. مضاربه شرعی
يك مقرراتی دارد و اینطور نیست که اینجا ما بنویسیم
باضافه همانطور که آقای افسر فرمودند اگر بنویسیم بکفران
بدهند بیکبار و رسید بگیرند این بشوخی شبیه تر است. بلکه اگر
يك بانک مخصوصی برای افراد بی بضاعت و اطفال باشد این قیدها
بشود این قدرها مضربست ولی در يك بانک یا زرده میبویونی
نمیشود این قیدها را کرد و ایجاد به سایر مواد این
قانون هیچ طرف مقایسه نیست و یکجاده کوچک نظامنامه
ایست این است که بنده معتقدم آنچه حذف شود و
اگر میخواهند يك چیزهایی نوشته شود در نظامنامه
بنویسند.

رئیس -- رای گرفته میشود بنده ۹ به تبدیل تجاوز
کرد به بالغ شد آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد. ماده دهم
(بترتیب ذیل خوانده شد)
ماده ۱۰ - کلیه دفاتر و نوشتجات و مکاتبات بانک
ملی بزبان فارسی خواهد بود

رئیس -- آقای ارباب کیخسرو
ارباب کیخسرو - بنده خیلی تعجب کردم که این
ماده را در اینجا دیدم مملکت مملکت ایران زبان رسمی
ما فارسی مثل این است که اجازه داده شود ادارات
یران زبان خارجه استعمال کنند!! زبان خارجه وقتی
استعمال میشود که معاهدات یا قراردادهایی بیاید بمجلس و
طرف هم خارجه باشد آنوقت مینویسند متن آن بچه زبان اعتبار
دارد دیگر اینکه در تمام موارد تمام دفاتر و نوشتجات
هرچه که هست در مملکت ایران و در ادارات باید حتماً
فارسی باشد. ذکرش را بنده نمیدانم برای چیست؟!
مثل این است که اجازه داده شود باشخاص که يك

زبان دیگری استعمال کنند!! يك مضرت دیگری
دارد و آن این است که این جا نوشته اند: باید
زبان فارسی باشد و آنوقت بطور کلی مراسلات را هم
نوشته اند در صورتیکه يك بکفتمت کارش بخارجه
خواهد بود و در این جا نباید قید کنیم که
حتماً باید فارسی باشد بنده بر این دو مضرت درد و
این قسمت خوبست حذف شود. و بنده پیشنهاد حذف
کرده و وقتی رای بدهند حذف است و اگر يك شرایطی
برای يك چیزهایی لازم میدانند در ضمن نظامنامه بنویسند
بعضی از نمایندگان - صحیح است

مخبر - بنده اضرائی در بقی ماندن این ماده ندارم
ولی اساس این نکتته را آقایان در نظر داشته باشند که
در هر اداره را تحت ریاست يك خارجی گذاشتیم بالاخره
زبان فارسی از آنجا میروند و با این که در قوانین گذشته
هم ذکر کرده ایم معیناً بر خلاف مقصود ما عمل شده است
این جا هم ما رای دادیم که بانک بکفتمت رئیس امریکائی
داشته باشد و شاید بعد آن رئیس بیاید و یکی دو نفر
معاون و اینها هم همراه داشته باشد و بالاخره نتیجه
این بشود که يك روزی تمام دفاتر و مراسلات با زبان
خارجه باشد و ما میخواهیم این بانک هر وقت باشد
بدست رؤسای ایرانی بیفتد و تمام مکاتبات و دفاتر آن
بزبان فارسی باشد این است که ما ناچاریم این مسئله را
قید کنیم که دفاتر و مراسلات را بفارسی بنویسند و
بر فرض که به خارجه هم بخواهند مکاتبه بکنند
هیچ مانعی نیست که متن را فارسی بنویسند
و ترجمه آن را بزبان خارجی ضمیمه کنند چنانکه الان
هم بانکهای خارجه با خیلی از مقامات مراسله با زبان
خارجی مینویسند بدون اینکه محتاج باشد ترجمه بکنند
ولی این بانک را ما میخواهیم تاسیس کنیم و این قسمت
هم لازم است باشد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
رئیس -- پیشنهادها خوانده میشود
(بترتیب ذیل خوانده شد)
پیشنهاد آقای دکتر طاهری - پیشنهاد میکنم در ماده

۱۰ نوشته شود: بزبان و خط فارسی خواهد بود
پیشنهاد آقای عدل - بنده پیشنهاد میکنم ماده ددبکلی
حذف ده شود.

پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو: بنده پیشنهاد میکنم
ماده ده حذف شود

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - توضیحی ندارد این يك چیزی است
که تصور میکنم خود آقای مخبر هم قبول کنند.

مخبر - بدیهی است مراسلات بزبان که نخواهد بود باید
بخط باشد بنده قبول میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی

(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم کلمه مکاتبات از ماده ۱۰
حذف شود

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - بنده حقیقه ساعت بساعت از وقتی
که مشغول خدمت در این مجلس بوده ام بریاسم میافزاید
تا کی ما باید ضعف نشان بدهیم، مستخدمی که ما
استخدام میکنیم اگر بزبان فارسی نمیداند باید تحصیل
کند آن مستخدمی که میآید این جا و میخواهد بزبان
فارسی ما را لغو بکند و بزبان دیگری را اجرا کند او را
باید بیرون کرد نه این که ما تابع او بشویم، استقلال ما
برای زبان و برای هر چیزی باید فوق این باشد که ماضع
نشان بدهیم بنده فوق العاده علاقه مند هستم که این ماده
از این جا حذف شود زیرا این ماده این طور نشان میدهد که
مجلس يك اختیاراتی بديگران میدهد که بعد نمی تواند
جلوگیری کند

مخبر - بنده هم تصور میکنم در عین حال که هر مملکتی
و هر دولتی تمام شرایط استقلال خودش را باید مراعات
قرار بدهد باید عمل هم بکند از این که من آرزو در
قلبم داشته باشم کافی نیست و فایده ندارد بخصوص که

باشد ولی آنطوری که در قانون نوشته که کلیه مکاتبات
و مراسلات و دفاتر بخط فارسی باشد این نتیجه اش این
میشود که اگر يك وقتی هم لزوم پیدا کرد که خط غیر
فارسی بنویسند بر خلاف قانون رفتار کرده باشند و
یکوقت که لزوم پیدا میکند با خط فرانسه بنویسند
نباید مانع قانونی داشته باشد باین جهت بنده پیشنهاد
کردم کلمه مکاتبات حذف شود و همان دفاتر و نوشتجات
که نوشته اید کافی است تقریباً میرساند که مقصود چه
چیز است حالا اگر اتفاقاً يك موردی هم لزوم پیدا
کرد افلا تا این اندازه صراحت نداشته باشد که دست
بانك را ببندد.

مخبر - بنده گمان میکنم اگر باید نوشته شود لفظ
مکاتبات هم لازم است و اگر لازم نیست که هیچکدام
نباید نوشته شود.

رئیس - رای گرفته میشود به پیشنهاد آقای کازرونی

آقایانیکه قابل توجهش میدانند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای شریعت زاده

(بترتیب ذیل خوانده شد)

اصلاح ماده ۱۰

ماده ۱۰ - کلیه دفاتر و نوشتجات بانك و همچنین
مراسلاتی که از طرف بانك در داخله مملکت با افراد و
مؤسسات صادر میشود باید بزبان فارسی تنظیم شود.
در موارد مکاتبه با مؤسسات موجوده در ممالك خارجه
بانك میتواند بالسنه خارجی مکاتبه نماید و در عین حال
باید متن مراسلات بزبان فارسی تنظیم و ترجمه آن
بزبان خارجی در مقابل نوشته شود.

رئیس - بفرمائید.

شریعت زاده - معلوم میشود که یکقدری در این موضوع
افراط و تفریط دارد میشود. بنظر بنده البته بانك تمام
نوشتجات و دفاتر و مراسلاتش در داخله مملکت باید

فارسی باشد ولی چون بانك يك مؤسسه است که با تمام
مؤسسات دیگر در ممالك خارجه مکاتبه دارد نمیتواند
بزبان خودش را بانها تحصیل کند...

کازرونی - صحیح است.

شریعت زاده - ولی در عین حال باید متن مراسلات
بزبان فارسی باشد و در مقابلش ترجمه آن بزبان خارجی
باشد. پیشنهاد بنده این است و عملی و صحیح هم هست.

مخبر - آقای شریعت زاده فرمودند: افراط و تفریط
است و خودشان همین طور پیشنهاد کرده اند. آقای
کازرونی هم با این که مخالف پیشنهاد خودشان بود
فرمودند: صحیح است. عرض میکنم چه ضرر دارد
وقتی که بانك کاغذ مینویسد بزبان فارسی مینویسد ترجمه آن
بزبان خارجه باشد؟ همینطوریکه دیگران وقتی با کاغذ
می نویسند بزبان خودشان می نویسند بزبانهای خارجی را
غالباً از خارج بما می نویسند و بوسیله زبان پروباکاند
میکنند برای خودشان، البته باین وسیله زبان ما هم
در خارجه انتشار پیدا میکند و همینطور که نوشته شده
اگر ما قید کنیم بزبان فارسی باشد هیچ مانعی نیست
که ترجمه آن بزبان فرانسه بهلویش نوشته شود.

شریعت زاده - بنده هم که همین طور پیشنهاد کرده ام.

مخبر - ولی آن عبارت سرکار خیلی منصل است.

(پیشنهاد آقای شریعت زاده مجدداً قرائت شد)

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند
قیام فرمایند.

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای آقاسید

یعقوب هم عین پیشنهاد آقای کازرونی است.

آقاسید یعقوب - پیشنهاد بنده يك چیز زیادی هم
دارد بخوانند معلوم میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم ماده ده این نوع اصلاح شود: کلیه
دفاتر بانك ملی ایران بزبان فارسی خواهد بود.

رئیس -- بفرمائید .

نسبت به نوشتجات و مراسلات نغماً یا اثباتاً ساکت باشیم هر جا که محتاج شد زبان غیر ایرانی باشد همانطور می نویسند و ما دیگر در قنون ذکر می کنیم ولی مقصود اینست که نسبت بدفاتر بانک مکلف باشد که تمام دفاتر زبان فارسی باشد ازین جهت بنده کلمه مکاتبات و نوشتجات را برداشتم و اینطور پیشنهاد کردم

مخبر -- اولاً آقای آقا سید یعقوب مهمتی به بنده زدند که هیچ نفهمیدم فرمودند وقتی که بنده وزیر مالیه بودم تمام دفاتر را زبان خارجی کردم . بنده نمیدانم این دفاتر کجا بوده و بچه مناسبت خدمت آقای آقا سید یعقوب رسید که خود بنده از آنها هیچ اطلاع ندارم . آنوقت هم که بنده وزیر مالیه بودم مستخدمین خارجی نیامده بودند و بنده هم که مستخدمه خارجی نبودم که بخوام زبان خارجی را نشر بدهم . این است که استدعا دارم وقتی که عصبانی میشوند خوبت نسبت به ادرات کیشان خودشان بی لطفی نکنند ثباً تمام مذاکرات و همه مقصود بر سر همین قضیه بود و این که بنده عرض کردم که اگر مستخدم خارجی بیاید خوبست مسلمان هم باشد یا فارسی بداند عرض این بود که اینها را آرزو میدانم ولی باید دید در موقع عمل چطور است آرزو تنها کافی نیست پیشنهادی هم که فرمودند عین پیشنهادی بود که آقای کازرونی هم پیشنهاد کردند که لفظ مکاتبات حذف شود و پس از مذاکرات و پیشنهاداتی که از طرف آقایان دیگر شد تقریباً همچو معلوم شد که بودن مکاتبات را لازم دانستند . در این صورت بعقیده بنده پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب همان پیشنهاد آقای کازرونی است که قابل توجه نشد و اگر بنا باشد لفظ دفاتر را بگذارند لفظ مکاتبات و مراسلات هم لازم است و اگر لازم نیست که هیچکدام لازم نیست آقا سید یعقوب -- بنده پیشنهاد خودم را مسترد می کنم .

رئیس -- رای گرفته میشود ماده دهم با اضافه (خط)

آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد . ماده نهم قرائت میشود

(مضمون ذیل قرائت شد)

نظامنامه تشکیلات داخلی بانک و همچنین نظامنامه مذکوره در ماده پنج از طرف وزارت مالیه تهیه شده و پس از تصویب شورای دولتی و هیئت وزراء بتوقع اجرا گذاشته میشود

تبصره -- تا وقتی که شورای دولتی تشکیل نشده است تصویب هیئت وزراء کافی خواهد بود

رئیس -- آقای کازرونی

کازرونی -- تجربه بما نشان داده که نظامنامه در اکثر مواقع با اصل قانون معارضه میکند و این يك چیز تازه نیست . مکرر در همین مجلس شکایت شد از نظامنامهائی که مخالف با قانون است . بانک که يك مؤسسه تجارتي است و باید کاملاً اصول تجارت در او ملحوظ شود اگر بنا باشد نظام نامه این بانک را در وزارت مالیه بنویسند هیچوجه اصول تجارت رعایت نمیشود و کان می کنم بطوری اساس بانک در هر دو بر هم خواهد شد که هیچوجه مقصود نخواهیم رسید باز اگر میگفتند که بنظر شورای تجارت برسد با بنظر وزارت فوائد عامه برسد يك چیزی بود . ولی بنده هیچ صلاح نمیدانم که وزارت مالیه نظامنامه بانک را بنویسد .

رئیس -- آقای خواجوی

خواجوی -- راجع باشکالی که فرمودند بنده يك تبصره پیشنهاد کرده ام که در موقع توضیحات لازمه را خواهم داد

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- در ماده اول این قانون نوشته شده است . بدولت اجازه داده میشود برای پیشرفت تجارت و فلاح و زراعت و صناعت بانکی موسوم ببانک ملی

ایران تاسیس نماید و بنده . با ماده نهم موافق نیستم . برای خاطر اینکه تاسیس این بانک برای ترقی دادن تجارت و صناعت و فلاحات ایران است اساس مسئله این است . بعد از آنکه اساس قضیه این مسئله شد که عرض کردم . حالا در این جا آمده اند تمام اختیارات را بوزارت مالیه داده اند که خودش برود و نظامنامه برای بانک بنویسد و همینطور خود وزارت مالیه را بطوریکه در ماده دوازده نوشته شده و بعد خواهد آمد مأمور اجرا قرار داده اند بنده مخالفم که وزارت مالیه نظامنامه بنویسد مکرر در اینجا گفته شده که آدم مار گریده از ربهان سیاه و سفید میزند . این نظامنامه هائی که برای قوانین در وزارت مالیه نوشته میشود حقیقتاً يك تزیینی است که ان منافی را که از قانون متصور است و باید عاید ملت شود تمام آن را از بین میبرد . بانک رهنی یکی از آن موارد است که خود آقای مخبر هم تصدیق دارند . نظامنامه که وزارت مالیه برای اینکار نوشته يك چیزی است که کاملاً برخلاف ان عقیده يك و صحیحی بود که نمایندگان داشتند و ان اساس مردم بود مقصود این بود که يك کشایشی در کارهای مردم واقع شود نظامنامه که برای بانک رهنی نوشته شده بمنزله يك سد سدید و يك سیم خار داری و حقیقه مثل این است که يك سیم خار داری جلوی کار های مردم کشیده که نمی توانند از آنجا عبور کنند و مسلماً نظامنامه که برای این بانک وزارت مالیه خواهد نوشت همین طور است . پس بنده استدعا میکنم که این ماده را تغییر بدهند و طوری قائل شوند که بعد از آنکه نظامنامه نوشته شد هیئت وزراء به بینند و بتصویب کمیسیون قوانین مالیه برسد برای اینکه بوزارت مالیه اختیار ندهیم که خودش فی حد نفسه مجاز باشد نظامنامه بنویسد و بهتر این است با اشتراك کمیسیون قوانین مالیه باشد . بعلاوه تصدیق میفرمائید که وزارت فوائد عامه هم باید درین کار نظارت داشته باشد لاقلاً طوری بفرمایند که

آقا سید یعقوب -- بنده میخواهم عرض کنم که آقای مخبر محترم در بین جواب دادن همه را میخواهند نمایندگان نیش بزنند . خود ایشان که وزیر مالیه بودند تمام دفاتر را برگرداندند بزبان خارجی اما وقتی که در اینجا صحبت میشود بطور طعنه میگویند میل دارم که مسلمان هم باشد و فارسی هم بداند بل بنده میل دارم که تمام دفاتر فارسی باشد و کسی که با زبان میآید فارسی هم بداند این چه عیب دارد؟ ما میخواهیم همه مسلمان باشند . بنده عقیده دارم که در تمام دنیا صدای مسلمانان بلند بشود و تمام دنیا زیر بیرق ایران باشند . این چه ضرری دارد؟! بنده عشق دارم که نژاد مسلمان و ایرانی در تمام عالم زیاد شود اینکه اسباب مضحکه نخواهد بود که اگر کسی چنین اظهاری بکند آنوقت آقا بطور لطائف و حیل (خنده نمایندگان) بیخشید حیل را اشتباه کردم . بطور لطائف يك نیشهایی بزنند و بفرمایند که باید مسلمان هم باشد یا چه باشد . بنده خیلی میل دارم که تمام وزرائی که مصدر کار میشوند با همیت این مسئله بی ببرند و سعی کنند که دفاتر زبان فارسی باشد خود آقا هم که وزیر مالیه بودند باید کاملاً مواظب باشند که تمام دفاتر زبان فارسی باشد . در همین مجلس در دوره سوم و چهارم و پنجم پیشنهادی شد و وزراء را تعقیب کردند که زبان فارسی را نشر و اشاعه دهند و اینقدر اجازه ندهند که مکاتیب ما بزبان فرانسه یا انگلیسی باشد . زبان معشوق يك ملتی است همینطوری که يك ملتی بذاتیات خودش عشق دارد همینطور هم میل دارد که تمام اخلاق و آداب و زبانها همه جا سرایت کند و این عشق را نمیشود از جیلت او گرفت . بنده این پیشنهاد را کردم که جواب فرمایشات آقای فهیمی را داده باشم و چون اساس بانک در دفاتر است از این جهت بنده پیشنهاد کردم که دفاتر بانک زبان فارسی باشد آنوقت

هر دوی این وزارتخانهها یعنی وزارت مالیه و فوائد عامه با نظر هم این نظامنامه بانك را بنویسند. ازین جهت بنده مخالفم که فقط وزارت مالیه نظامنامه بانك را بنویسد و بهتر این است آقای مخبر قبول کنند که بتصویب کمیسیون قوانین مالیه برسد و در آنجا مسئله حل و تصفیه شود. بعلاوه بموجب ماده اول این لایحه که می گوید تأسیس بانك برای پیشرفت امور تجارت و فلاح و صناعت است وزارت فوائد عامه هم در این کار نظر دارد و تا بانك حدی هم باو مربوط میشود و خوبست نظر او را هم در نوشتن این نظامنامه مدخلیت بدهند. نه اینکه وزارت مالیه به تنهایی مختار باشد با آن سوابقی که در انشاء نظامنامه دارد باز نظامنامه این بانك را بنویسد. این بود عرایض بنده.

مخبر - در قسمت اول که فرمودند باید بوزارت فوائد عامه هم مراجعه کنند لازم است عرض کنم و تذکر بدهم که این بانك يك بانك دولتی است و سرمایه آنها متعلق بدولت است و در واقع مثل يك شعبه از خزانه است بنا بر این البته باید در تحت نظر وزارت مالیه باشد راجع بعملیات اقتصادی و فلاحی و غیره بطوری که در ماده اول ذکر شده و در این لایحه است مقصود این است که بانك بتوسط وزارت فوائد عامه يك کارهای عام المنفعه بکنند و يك قروض بدهد و این قبیل امور باید تحت نظر وزارت فوائد عامه بمصرف برسد ولی اصل بانك باید در تحت نظر وزارت مالیه باشد. راجع به قسمت ثانی یعنی در باب نظامنامه. کمیسیون هم همین نظریات حضرت عالی را تقریباً پیش بینی کرده بود زیرا حقیقه نظامنامه که برای مؤسسه رهنی نوشته شده فوق العاده اسباب زحمت مردم شده و کمیسیون ناچار شد پیش بینی های دیگری بکنند. عیب نظامنامه ها فعلاً برای ما این است که يك هیئت صلاحیت داری که معمولاً باید نظامنامه را در تحت نظر بگیرند و مطابق با مقتضیات با قانون تطبیق کنند در مملکت نداریم و آن شورای دولتی

است و تا وقتی که شورای دولتی در مملکت نداریم البته باید ترتیب دیگری از برای تطبیق مدلول نظامنامه با قانون در نظر گرفت. کمیسیون اینطور در نظر گرفت که تا وقتی که شورای دولتی تشکیل نشده است بتصویب هیئت وزراء برسد که لا اقل بعد از نوشتن نظامنامه از طرف وزارت مالیه بنظر هیئت دولت هم آراء تصویب کنند و امید وارم با این ترتیب اسباب زحمت پیش نیاید جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - مذاکرات کافی است

(گفتند بلی کافی است)

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود

(بترتیب ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای شیروانی: چون این ماده مربوط بماده

پنج و ماده مزبور هنوز مطرح نشده پیشنهاد می کنم این ماده به کمیسیون ارجاع و با ماده پنج تقدیم مجلس شود

رئیس - باید بدو تکلیف این پیشنهاد معلوم شود (خطاب با آقای شیروانی) توضیح بدهید.

شیروانی - پیشنهاد بنده توضیح مفصلی ندارد ماده که این نظامنامه را مربوط به آن کرده اند هنوز تصویب نشده و کمیسیون هنوز ابراز آن را نداده است و گمان میکنم تا تکلیف آن ماده معلوم نشود نتوان در این ماده رأی گرفت از این جهت بنده پیشنهاد کردم و معتقدم که این ماده هم برگردد بکمیسیون و تکلیف آن ماده پنج هم معلوم شود و پس از دقت دوباره برگردد بمجلس نظر کمیسیون نسبت بان ماده باید معین شود و بعلاوه حالا هم ساعت دوازده است و وقت گذشته است

مخبر - بنده گمان نمیکنم مانعی داشته باشد و رأی دادن به این ماده تصور نمیکنم مربوط بان ماده پنج باشد زیرا آن ماده که رد نشده است پیشنهاد اتی شده

میرود بکمیسیون و بهر ترتیبی پیشنهاد شود يك نظامنامه لازم دارد. در این صورت اگر باین ماده رأی بدهیم آن ماده هم بجای خودش تصویب میشود و هیچ مانعی نخواهد بود رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای شیروانی آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(معدودی قیام کردند)

رئیس - تصویب نشد

(سایر پیشنهادها بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای کازرونی - ماده یازده را بقرار ذیل پیشنهاد میام:

ماده ۱۱ - نظامنامه تشکیلات بانك و همچنین نظامنامه مذکوره در ماده پنج را از طرف وزارت تجارت و فلاح و غیره بتصویب هیئت وزراء رسانیده بموقع اجرا گذارده خواهد شد پیشنهاد آقای عدل: بنده پیشنهاد میکنم ماده یازده بترتیب ذیل نوشته شود: نظامنامه تشکیلات داخلی بانك و همچنین نظامنامه مذکوره در ماده پنج از طرف رئیس بانك تهیه شده با امضاء وزارت مالیه بتصویب هیئت وزراء رسیده بموقع اجرا گذاشته میشود

پیشنهاد آقای دکتر طاهری: پیشنهاد میکنم در ماده یازده بعد از عبارت (از طرف وزارت مالیه) نوشته شود (با جلب نظر متخصص بانك)

پیشنهاد دیگر آقای دکتر طاهری: پیشنهاد میکنم در ماده یازده عبارت (از تصویب شورای دولتی) در سطر دوم حذف شود و تبصره هم حذف شود

پیشنهاد آقای اعتبار: ماده یازده را بشرح ذیل پیشنهاد مینماید - نظامنامه تشکیلات داخلی بانك و همچنین نظامنامه مذکوره در ماده پنج از طرف وزارت مالیه تهیه و پس از تصویب کمیسیون قوانین مالیه بموقع اجرا خواهند گذاشت پیشنهاد آقای نجومی: بنده پیشنهاد میکنم در ماده یازده بعد از جمله از طرف مالیه اضافه شود با رعایت نظر رئیس فنی بانك الی آخر

پیشنهاد آقای فیروز آبادی: بنده پیشنهاد میکنم که نظامنامه بانك را متخصص بانك بنویسد با ملاحظه صرفه

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده اول عبارت (نظامنامه تشکیلات داخلی) خصوصاً کلمه (داخلی) را يك لفظ مبهم میدانم و موهم این است که بانك تشکیلات خارجی هم دارد که ما حالا نظامنامه داخلی اش را مینویسیم و نظامنامه خارجیش را برای بعد بگذاریم. تشکیلات خارجیش کدام است مگر دو تشکیلات داریم. تشکیلات داخلی و تشکیلات خارجی. در هر صورت عبارت (داخلی) لازم نیست و بنده این کلمه (داخلی) را انداختم و پیشنهاد کردم نظامنامه تشکیلات اما اینکه بنده پیشنهاد کردم که این نظامنامه در وزارت تجارت و فلاح نوشته شود دلیلش این است روحی که در وزارت مالیه حکمفرما است. آن روح فلاح و تجارت و اقتصاد متباین است. ملاحظه فرمائید در موضوع بانك رهنی که شما برای آسایش مردم تأسیس کردید وزارت مالیه آمده چطور نظامنامه نوشته. حالا بنده يك ماده از آن نظامنامه را بعرض آقایان میرسانم تا ببینند آدم عاقل همچو چیزها می نویسد.

نظامنامه میگوید. مالی را که رهن گذاشته اند و یولی را که گرفته اند اگر مدت منقضی شد و ناسر فلان مدت صاحب مال نیامد مالش را ببرد آرا حراج میکنند و اگر اضافه یولی هم داشته باشد بصاحبش رد میکنند. بنده میدانم علت این چیست: آقا تو اصل پول و فرع پول ترا میبری دیگر چرا اضافه را بصاحبش نمیدی این چیز غریبی است! بعلاوه يك ماده دیگر دارد که اگر کسی آمد و یولی گرفت و بعد از سه ماه آمد و خواست پول را بدهد حق يك ساله را از او می گیرند. شما در تمام دنیا سؤال کنید ببینید همچو قانون هیچ در دنیا پیدا میشود زیدی رفته و پول قرض کرده بعد از سه ماه که پول را پس میدهد بجای اینکه پولش را بگیرد و منافع تا آن تاریخ را هم بردارد منافع يك ساله را میخواهد بگیرد و این خلاف آن چیزی است که در قانون بانك نوشته شده. حالا به يك همچو وزارت خانه اجازه بدهیم که برای بانك ملی ایران نظامنامه بنویسد

بعقیده بنده صحیح نیست و این نظامنامه باید در يك وزارتخانه تهیه شود که اقلاً کلمه تجارتي بخودش گرفته باشد و امیدواریم از اشخاصی که از تجارت و فلاحت سررشته و اطلاع دارند در حدود احتیاجاتشان سؤالات و کسب اطلاعاتی بکنند و در نتیجه يك نظامنامه خوب و عملی در حدود احتیاجات تهیه کنند و بهیئت وزراء برود و در آنجا با حضور همان وزیر مالیه که خیلی علاقه بایشان داریم مطرح شود و بعد از تصویب هیئت وزراء بموقع اجرا گذارده شود بنا بر این هیچ لزوم ندارد که وزارت مالیه این کار را بکند و هیچ ربطی باو ندارد

مخبر - اگر میدانستم توضیحات آقای کارزونی اینقدر طول دارد ماده را قبول میکردم که بکمیسون برود ولی حالا مجبورم جواب توضیح ایشان را بدهم. خودشان فرمودند اثبات شیئی نفی ما عدا نمی کنند. کلمه داخلی که ذکر میشود لزوم ندارد که خارجی هم در مقابلش باشد اما در باب نظامنامه، بنسبه خودم معایب نظامنامه بانکی که اشاره کردند عرض کردم و میدانم و برای همین بود که ما این طور پیش بینی کردیم که این نظامنامه بتصویب مجلس شورای دولتی و در نبودن آن بتصویب کمیسون قوانین مالیه و هیئت وزراء و امثال اینها برسد تمام این پیش بینی ها برای این بود که از این ترتیبات جلوگیری شود در تمام پروگرامهایی که از طرف دولت های وقت بمجلس آمده ملاحظه فرموده اید تاسیس شورای دولتی را پیش بینی کرده ما هم در قوانینی که وضع میکنیم ضروری ندارد که این مسئله را پیش بینی کنیم و اشاره کنیم که نظامنامه های قوانین را شورای دولتی باید تهیه کنند اما حالا که شورای دولتی هنوز تاسیس نشده يك مقام دیگری را برای این کار باید در نظر گرفت. مایگ کمیسون آمریکائی اینجا آورده ایم و يك اختیاراتی بآنها داده ایم برای اینکه نظامنامه ها و پیشنهادهای قانونی و لوایحی تهیه کنند. يك رئیس بانکى هم

ما استخدام میکنیم که وارد میشود و همچو قرار داده ایم که همان میسیون با نظر رئیس بانک نظامنامه این بانک را در وزارت مالیه تهیه کنند بعد بفرستند بکمیسون قوانین مالیه و در آنجا ملاحظه شود و بعد بتصویب هیئت وزراء برسد. تمام این قسمت هائی که پیشنهاد فرموده اند در ماده نوشته شده و همه این نظریات را تأمین میکنند بنا بر این اگر با ماده پیشنهادی کمیسون موافقت بفرمایند بهتر است و تمام نظر ها تأمین میشود.

رئیس - رای گرفته میشود بمقابل توجه بودن پیشنهاد آقای کارزونی آقابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(معدودی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. آفال عدل

عدل - بنده با این ماده در چند قسمت مخالف بودم ولی نوبت به بنده نرسید عرضم را عرض کنم این بود که پیشنهاد کردم. و حالا مخالفت خودم را بعرض آقایان میرسانم: اولاً در عبارت این ماده مینویسد: نظامنامه تشکیلات داخلی بانک از طرف وزارت مالیه تهیه شده و پس از تصویب شورای دولتی و هیئت وزراء بموقع اجرا گذاشته شود کلمه (شود) در این جا آرزو است یا باید بگوئیم گذاشته میشود یا بگوئیم باید گذارده شود این يك ایراد. ایراد دیگر اینکه مینویسد بتصویب شورای دولتی برسد این عبارت فرمایشیه است زیرا در ماده بعد یعنی در ماده دوازده میگویید این قانون از تاریخ تصویب در ظرف شش ماه بموقع اجرا گذاشته میشود. بدیهی است که در ظرف شش ماه دیگر شورای دولتی تاسیس نخواهد شد خوب در صورتیکه ما حالا شورای دولتی نداریم و ناشش ماه دیگر هم نخواهیم داشت در این صورت فائده این عبارت چیست؟ از اینها گذشته چیزی که خیلی مهم است این است که می نویسد این نظامنامه از طرف وزارت مالیه تهیه

میشود. در ماده هفت این قانون می نویسد که برای این بانک يك نفر متخصص استخدام میشود. این متخصص برای چه میآید؟ اگر این مستخدم وزارت مالیه یعنی در تحت امر وزارت مالیه است نه چنین شخصی از خودش رای ندارد و اصلاً لازم نیست از امریکا بیاید زیرا هر مستخدمی که بگویند برو و فلانطور دستور العمل وزیر مالیه رفتار کن مبرود و میکنند و دیگر لازم نیست از امریکا متخصص بیاید حالا که متخصص برای بانک میآوریم خوب است نظامنامه این بانک را هم خود او بنویسد. منتها چون تحت نظر وزارت مالیه است باید وزارت مالیه هم نظر و امضا کند بنده عقیده دارم که خود رئیس بانک این نظامنامه را تهیه کند و بمذاکره وزارت مالیه برساند آنوقت هیئت وزراء هم تصویب کنند و بعد بموقع اجرا بگذارند و آقابانیکه پیشنهاد کرده اند تصور میکنم همه تك تك يك ایرادات داشتند و يك توضیحات دادند ولی تمام آن نظریات در ضمن پیشنهاد بنده مندرج است. خوب است مقرر بفرمائید دوباره قرائت شود و تصور میکنم اگر پیشنهاد بنده را قبول بفرمائید، فعلاً تمام اشکالات خواهد شد.

رئیس - آقای مخبر

مخبر - جواب عرض شده بسته برآی مجلس است

رئیس - پیشنهاد ختم جلسه شده است

نمایندگان - صحیح است

رئیس - نقیه پیشنهادها میباشد برای جلسه بعد.

وزیر معارف - يك لایحه از طرف وزارت معارف تقدیم مجلس می شود راجع به اجباری شدن ورزش در کلیه مدارس. عرض دیگر بنده این است اگر آقایان موافقت بفرمایند برای جلسه آتی خبر کمیسون معارف راجع بتعلیمات ابتدائی جزو دستور شود.

بکنفر از نمایندگان - پس از لایحه بانک

وزیر معارف - دیگر با خودتان است وزیر فواید عامه - متخصص آهن آب کئی بواسطه يك ترتیبی که پیش آمده بود هشت ماهه کنترات شده و حال آنکه قانونش دوساله بود و چون بیش از دوسال هم شاید بوجودش احتیاج داشته باشیم از این جهت این لایحه برای بقیه دوسال است که پیشنهاد شده و تقدیم میشود.

رئیس - راجع بدستور جلسه آتی پیشنهادی رسیده است قرائت میشود

(مضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم لایحه منع ورود اشیاء تجملی در درجه اول جزو دستور جلسه آتی گذارده شود کیخسرو شاهرخ

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - بنده وقتی این پیشنهاد را کرده ام نمی دانستم از لایحه بانک باقی می ماند بعد از موضوع بانک بنسبه عقیده ام این است که لایحه منع اشیاء تجملی جزء دستور شود تا حقیقه تکلیف مردم معلوم شود.

فهمی - این لایحه را همه آقایان ملاحظه فرموده اند که يك ضرر هائی رای مردم تولید کرده و شاید تعقیب شدنش هم فعلاً مقتضی نباشد مجدداً که بر حسب تقاضای آقای وزیر مالیه بزکشت بکمیسون مذاکرات شد و دولت در صدد بر آمد که يك شکل بهتری بان بدهد که آن مقصود حقیقی بعمر آید. آن نظریات دولت هنوز تکمیل نشده و زارت آن تهیه نشده بنا بر این بنده کن نمیکم مذاکره در این امر حالا نتیجه داشته باشد جز اینکه مردم را بیشتر در فشار بگذارد دولت يك راه عملی تری برای اشیاء تجملی در نظر گرفته که اصلاً شاید محتاج بان لایحه نشود

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید

رئیس -- فرمائید

کنیم و نماز بخوانیم و از منزل تا اینجا بیائیم ساعت سه از شب میشود باین ملاحظه بنده پیشنهاد کردم که اوقات جلسات دو ساعت و نیم از شب باشد

رئیس -- آقای شیروانی

شیروانی -- بنده تصور میکنم اگر ساعت هشت مقرر شود نظر آقای فیروز آبادی هم نامین خواهد شد و بهتر است چون اوقات جلسات اگر هر شب تغییر کند خوب نیست از این جهت خوب است مقرر فرمائید همان ساعت هشت باشد که تقریباً دو ساعت و ربع از شب گذشته است. فیروز آبادی -- ساعت هشت باشد

رئیس -- جلسه آتیه شب پنجشنبه دو ساعت و ربع از شب گذشته یعنی ساعت هشت دستور هم بقیه لایحه بانک و لایحه راجع بتعلیمات عمومی (مجلس شش ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)

لایحه کیخسرو -- بنده از نقطه نظر اینکه همین لایحه مطرح است این پیشنهاد را کردم ولی بطوریکه آقای فهیمی حالا اظهار کردند همچو معلوم میشود که دولت لایحه را پس گرفته و معلوم نیست چه خواهد شد. در اینصورت پیشنهاد بنده مورد ندارد.

فهمی -- دولت پس نگرفته است مراجعه شده است بکمیسریون و بزیر اینکه صورتش را تغییر بدهندگان میکنم. لایحه مجدداً بمجلس بیاید و در هر حال شاید غیر از لایحه اولی باشد

رئیس -- آقای فیروز آبادی پیشنهاد کرده اند که جلسات دو ساعت و نیم از شب گذشته تشکیل شود. آقای فیروز آبادی -- چون همه ماها روزه ایم تا افطار

www.iran-archive.com